

Zelf pannen en bakstenen maken in Lin!

Iedereen kent wel iemand die in Kleine-Spouwen op de 'ringoven' werkte want de familie Vandersanden is al decennia lang één van de grootste werkgevers in de directe omgeving. Maar hoewel de 'doe-het-zelf-rage' pas eind vorige eeuw populair werd, hebben onze voorouders al veel eerder de handen uit de mouwen gestoken met de productie van basismaterialen bij het bouwen van hun huis.

Meestal ging het om kleine lemen huisjes want alleen grotere boerderijen hadden bakstenen gevels, al was het vaak alleen de voorgevel, later gevolgd door de andere muren na een renovatie. De bakstenen werden meestal ter plaatse gebakken; hiervoor werden er 'brikkenovens' gebouwd die, eenmaal het gebouw voltooid was, weer afgebroken werden.

Fons Oosterbosch bouwde zijn woning met winkel in de Dorpstraat met zelfgemaakte bakstenen die ze 'boerkes' noemden en die ook gebruikt werden voor de gebouwen van de bouwfirma van zijn zonen Marcel, Chrétien en René (zie fotohiernaast van het apparaat om 'boerkes' te vormen).

Ook op de boerderij van 'de Koster' (Nassen in het Broek) werden de bakstenen ter plaatse gebakken (zie foto van het vroeger duivenhok).

Mathijs Brepoels (vader van René 'van Finneke') kreeg in 1928 samen met zijn

bouwvergunning de toestemming om een brikkenoven te zetten (zie foto van het huis van Mathijs in de vroeger Dorpstraat).

Ook Jules Jaspers uit de Gabrig had een eigen oven en hij werkte daarnaast in een grote oven van Nol Appermont die zich uitstreckte van Schuermans tot aan de Spelverstraat.

Maar ook voor de pastorie werden er zelfgebakken bakstenen gebruikt. Toen aan het begin van de 19^e eeuw de pastoorwoning helemaal uitgeleefd was, was iedereen en vooral de pastoor ervan overtuigd, dat er iets

moest gebeuren. Maar er was weinig geld! Uiteindelijk werden er (in 1840) 25 inwoners bereid gevonden om hierbij te helpen. Speciaal voor dit gebouw werden er brikkenovens opgericht in het Broek en uiteindelijk zal dat resulteren in de pastorie die in 1844 klaar was en die er toen grotendeels uitzag, zoals die we die nu kennen (zie foto).

Zelfs dakpannen waren vaak van eigen fabricaat!

Op perceel 19 van het Geyserveld werd medio 19de eeuw een pannenbakkerij gebouwd door Jan Leurs. Op dat perceel zullen in de jaren vijftig de broers Mathieu en Pascal Vanherle hun huizen langs de Maastrichterstraat bouwen (zie foto van enkele jaren geleden van deze huizen).

In 1842 is Willem Maurissen, bakstenen- en pannenbakker uit Bilzen, eigenaar van een stuk landbouwgrond (perceel 605) op de Vliegenberg (zie foto van de plaats nu waar vroeger deze pannenbakkerij lag). Er wordt een huis en een pannenbakkerij opgebouwd, maar die laatste wordt al afgebroken in 1856. Later zal het gezin Withofs-Brepeols er gaan wonen.

Grootschalige productie in fabrieken nam het stilaan over van kleinschalige oventjes, wat bovendien stenen van betere kwaliteit opleverde. Wel bleven mensen nog tot medio 20ste eeuw de blokken voor hun binnenmuren zelf gieten.

(In 2019 heeft de Hoeseltse Geschiedkundige Kring de veldsteenoven van Ronny Wagemans in Werm open gesteld voor het publiek. Deze oven is nog steeds in werking. Wij konden die oven bezoeken en voegen hier enkele foto's (waarvoor dank!) aan toe.)

